

Ing. Darina Wolfová

Ing. Michaela Pechová

Katedra sociálneho rozvoja a práce

Národohospodárska fakulta

Ekonomická univerzita v Bratislave

Demografické a migračné procesy v SR

VÝVOJ VYBRANÝCH DEMOGRAFICKÝCH UKAZOVATEĽOV V SR

Demografický vývoj populácií úzko súvisí so spoločenskými podmienkami života a následne potom vplýva na charakter ďalšieho rozvoja socio-ekonomických a sociálnych procesov v spoločnosti. Ekonomický potenciál krajiny z veľkej časti závisí od jej demografických ukazovateľov. Veľkosť populácie, resp. obyvateľstva sa mení pod vplyvom demografických udalostí ako je natalita, mortalita, sobášnosť, rozvodovosť, migrácia, formovanie rodín a pod.

V Slovenskej republike zaznamenáva populačný vývoj závažné zmeny od začiatku 90-tych rokov minulého storočia. K najvýznamnejším znakom tohto obdobia patrí zmena reprodukčného správania obyvateľstva, ktoré sa v prvej polovici 90-tych rokov prejavilo dramatickým znížením pôrodnosti a plodnosti, poklesom sobášnosti, rastom rozvodovosti a zmenami vo vývoji potratovosti. Pokračuje proces starnutia obyvateľstva, čoho dôkazom je mierne zvýšenie strednej dĺžky života a predlžuje sa priemerný vek obyvateľov. V rokoch 2002 až 2005 pozorujeme trend rastu reprodukčným mier, zvyšuje sa pôrodnosť, klesá potratovosť a zvyšuje sa počet prisťahovaných zo zahraničia.

K 31.12.2005 mala SR 5 389 180 obyvateľov. Bol dosiahnutý prirodzený prírastok obyvateľov, čím sa nadviazalo na pozitívny trend z roku 2004 po trojročnom prirodzenom úbytku z obdobia rokov 2000 a 2003. Veková štruktúra obyvateľstva poskytuje v hrubých rysoch obraz storočnej demografickej histórii populácie. Intenzita vývoja týchto procesov determinuje populačný typ SR, ktorý je regresívny, tzn. postreprodukčná zložka (50+) prevažuje nad detskou (0-14). Do budúcnosti sa bude naďalej zvyšovať podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva, pretože sa do tejto kategórie budú presúvať početné generácie narodené po druhej svetovej vojne a do produktívneho veku sa blížia málopočetné ročníky narodené po roku 1990.

Tab. č. 1. Počet obyvateľov v Slovenskej republike

Ukazovateľ	2001	2002	2003	2004	2005
Obyvateľstvo k 31.12.	5 378 951	5 379 161	5 380 053	5 384 822	5 358 180
- muži	2 611 921	2 611 306	2 611 124	2 613 490	2 615 872
- ženy	2 767 030	2 767 855	2 768 929	2 771 332	2 773 308
- ženy	51,44	51,46	51,46	51,47	51,46
Sobáše	23 795	25 062	26 002	27 885	26 149
Rozvody	9 817	10 960	10 716	10 889	11 553
Živonarodení	51 136	50 841	51 713	53 747	54 430
Zomretí	51 980	51 532	52 230	51 852	53 475
Prirodzený prírastok	- 844	- 691	- 517	1 895	955
Saldo sťahovania	1 012	901	1 409	2 874	3 403
Celkový prírastok	168	210	892	4 769	4 358

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Vo vekovej štruktúre obyvateľstva pokračoval proces jeho starnutia. V porovnaní s rokom 1991 sa počet obyvateľov v predproduktívnom veku znížil o 298 tisíc na 1 015 tisíc osôb. Počet obyvateľov v produktívnom veku vzrástol o 303 tisíc a dosiahol 3 349 tisíc osôb. Z nich 48% tvorili ženy. Na obyvateľstve v poproduktívnom veku (967 tisíc osôb) sa ženy podieľali 66,1%.

Tab. č. 2. Veková štruktúra obyvateľstva v SR (Trvale bývajúce obyvateľstvo vo veku v %)

Dátum sčítania	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
1.03.1961	31,50	54,80	13,70
1.12.1970	27,20	56,30	16,50
1. 11. 1980	26,10	57,50	16,40
3.03. 1991	24,90	57,80	17,30
31.12.1996	21,66	67,25	11,09
31.12.1998	20,43	68,25	11,32
31.12.2000	19,18	69,35	11,47
31.12.2001	18,90	63,10	18,00
31.12.2002	18,13	70,42	11,46
31.12.2003	17,55	70,92	11,53
31.12.2004	17,06	71,31	11,62
31.12.2005	16,59	71,67	11,74

Prameň: Štatistický úrad SR.

Pri dlhodobom znižovaní počtov narodených detí a so zmenami v úmrtnosti obyvateľstva dochádza k zmenám v štruktúre vekového zloženia. Postupne sa

znižuje počet a podiel detí vo veku do 15 rokov a zvyšuje, aj keď zatiaľ mierne, počet a podiel osôb produktívneho a poproduktívneho veku. Zatiaľ čo v roku 1989 podiel obyvateľstva vo vekovej skupine 0-14 rokov bol 25,5%, vekovej skupiny 15-64 rokov bol 64,2% a 65 ročných a starších 10,3%, tento pomer sa zmenil v roku 2001 na 18,9% u detskej zložky, 63,1% vo vekovej skupine pr-oduktívneho obyvateľstva % rokov a na 18% u obyvateľov v poproduktívnom veku a k 31.12.2005 bol tento pomer ešte nižší a to 16,59% u predproduktívnej zložky, 71,67% u poproduktívnej zložky a 11,74% u poproduktívnej zložky obyvateľstva.

Zmeny vekovej štruktúry, tzn. zvyšovanie podielu starších osôb a znižovanie podielu detskej zložky, jednoznačne poukazujú na prebiehajúci proces demografického starnutia populácie v SR. Populácia SR starne najmä pri základni vekovej pyramídy, t.j. zdola, v dôsledku poklesu úrovne plodnosti a pôrodnosti, ale mierne už aj pri vrchole vekovej pyramídy v dôsledku zvyšovania strednej dĺžky života. Proces starnutia dokazujú i syntetické ukazovatele veku. Index starnutia ako pomer postaktívnej a detskej zložky sa dlhodobo zvyšuje, v roku 2005 tak na 100 obyvateľov vo veku 0 až 14 rokov pripadlo takmer 71 osôb vo veku 65 a viac. Z pohľadu pohlaví najmä nadúmrtnosť mužov vo vyšších vekových kategóriách spôsobuje značné rozdiely v hodnotách indexu starnutia u mužov je na hodnote 52 a u žien na hodnote 90. Od roku 1996 klesol index ekonomického zaťaženia tak, že v roku 2005 pripadlo na 100 obyvateľov vo produktívnom veku 40 závislých osôb. Priemerný vek žijúcich obyvateľov sa dlhodobo zvyšuje, v roku 2005 dosiahol u mužov 35,8 a žien 39 rokov. Priemerný vek populácie EÚ je približne o 3 roky vyšší než je priemerný vek populácie SR. Stredná dĺžka dožitia v roku 2005 dosiahla hranicu u mužov 70 rokov a u žien 78 rokov, čo je podstatne nižšia ako v EÚ, kde sa muži dožívajú 75,1 a ženy 81,2 v roku 2004. SR patrí medzi 5 štátov (Pobaltské republiky, Maďarsko) s najnižšou strednou dĺžkou života.

Tab. č. 3. prognóza obyvateľstva SR – stredný variant

Rok	2010	2020	2030	2040	2050
Počet obyvateľov	5400780	5416888	5340250	5139370	4880189
Prirodzený prírastok	1385	-5562	-19407	-28507	-32528
Celkový prírastok	3824	-1408	-14408	-23508	-27529
Index starnutia	69,22	99,06	131,64	163,29	190,39
Priemerný vek	39,12	41,85	44,68	46,76	47,83

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia závisí od úrovne troch typov procesov pohybu obyvateľstva, a to pôrodnosti, úmrtnosti a migrácii. Demografické údaje z roku 2005 potvrdzujú prevahu žien v populácii SR. K 31.12.2005 žilo na území SR 2 c 615 872 mužov a 2 773 308 žien. Ženy tak tvorili 51,5%.

Tab. č. 4. Obyvateľstvo SR podľa pohlavia

Ukazovateľ	Rok								
	1996	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Podiel žien v %	51,32	51,33	51,37	51,39	51,44	51,46	51,47	51,47	51,46
Počet žien na 1000 mužov	1 054	1 055	1 057	1 057	1 059	1 056	1 060	1 060	1 060

Zdroj: ŠÚ SR.

Absolútne počty osôb rôzneho pohlavia podľa veku ukazujú, že muži početne prevládajú približne do veku 45 rokov. Vo vekových skupinách 45 rokov a viac sa početnosť mení v prospech žien. V členení podľa ekonomických generácií prevláda v predproduktívnej skupine populácie (0-14) mužské pohlavie, index maskulinity je 1 050. Vekovú skupinu 15-64 ročných možno charakterizovať ako skupinu blízku pohlavnej rovnováhe, *index maskulinity* je 990 a u 65 ročných a starších je už výrazná prevaha žien, pretože na 1 000 žien pripadá len 596 mužov.

Štruktúra populácie podľa rodinného stavu má výrazné zmeny a to hlavne nárast početnosti rozvedených u oboch pohlaví, nárast početnosti slobodných mužov a pokles zosobášených u oboch pohlaví. Z hľadiska podielov jednotlivých skupín slobodní muži tvoria 47,5% mužskej populácie, tento podiel je už päť rokov stabilný. Podiel slobodných žien bol ustálený (38,5%). Relatívna stabilita tejto kategórie, napriek tomu, že sobášnosť klesala, je spôsobená predovšetkým poklesom pôrodnosti, ktorý spôsobuje spomalenie nárastu podielu slobodných.

Základným trendom v demografickom vývoji SR, ako aj ostatných štátov EÚ je starnutie populácie spôsobené hlavne nízkou plodnosťou, znižovaním natality a predlžovaním strednej dĺžky života a to oboma smermi zároveň.

Ale aj medzinárodný pohyb obyvateľstva a najmä pracovných síl predstavuje významný fenomén demografických procesov. Medzinárodná migrácia v rámci EÚ, čo je jedna z najvyšších fáz integrácie v súčasnosti, predstavuje jednu zo štyroch slobôd a to voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a dnes už aj voľný pohyb pracovných síl.

Slovo migrácia pochádza z latinského slova *migratio* – presťahovanie. Zahraničná migrácia má v globalizovanom svete tendenciu stúpať. Zahraničná migrácia je definovaná ako druh priestorovej mobility obyvateľov, ktorej podstatou je pohyb osôb cez hranice štátov s úmyslom usadiť sa v druhej krajine na určité obdobie. Medzinárodná organizácia pre migráciu definuje: „Zahraničná migrácia je pohyb osoby alebo skupiny osôb z jednej geografickej jednotky do druhej cez

administratívnu či politickú hranicu s cieľom usadiť sa definitívne alebo prechodne na mieste inom ako je miesto pôvodu osoby.“

Tab. č. 5. Prirodzený prírastok obyvateľstva v krajinách EU

Najnižší	Najvyšší
Nemecko - 1,4 promile	Írsko - 7,1 promile
Grécko - 0,4 promile	Francúzsko - 4,0 promile
Taliansko - 0,3 promile	Holandsko - 3,8 promile

Hlavným príčinami zahraničnej migrácie sú ekonomické dôvody, ktoré vedú primárne k spusteniu migrácie. Nie je to však pravidlo, môžu to byť dôvody neekonomickej povahy, ako rodinné či iné vzťahy, ozbrojené konflikty a pod. Aké sú hlavné výhody emigrácie? Prvou a najväčšou výhodou je hlavne výhodnejšie zamestnanie, väčšie príjmy. Medzi ďalšie zaraďujeme: vzdelávanie, školenie, kvalifikácia, kultúrna tolerancia, kontakty s novými ľuďmi. Medzi výhody imigrácie zaraďujeme služby umožňujúce zamestnanosť žien, lacnejšie tovary a služby, bohatší kultúrny život, multikulturalizmus, nadobudnutie vedomostí o iných krajinách. A aké sú nevýhody emigrácie: prerušenie postupu v zamestnaní, strata zamestnania, zlé obytné a pracovné podmienky, nekvalifikovaná práca, strata odbornosti (brain – waste), rasizmus, diskriminácia, odlúčenie od rodiny, nepriaznivý vplyv na deti. Medzi nevýhody imigrácie môžeme hlavne zaradiť konkurenciu v práci, marginalizáciu menej kvalifikovaných osôb, nižšie miestne mzdy, preľudnenosť škôl, neznáme jazyky a zvyky.

Odhaduje sa, že dnes žije asi 150 miliónov ľudí mimo svojej materskej krajiny, mimo zeme, kde sa narodili alebo ktorej občianstvo nesú. Rozmiestnenie medzinárodných emigrantov je veľmi nerovnomerné. Zhruba polovicu z tejto celosvetovej migračnej komunity možno nájsť v rozvinutých zemiach, druhu polovicu potom v rozvojových zemiach. Sedem najbohatších zemí sveta (G-7: Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia, Taliansko, Japonsko, Kanada a USA) má na svojich územiach asi jednu tretinu svetovej populácie imigrantov.

Súčasne masívne pohyby majú mnoho dôvodov a dôsledkov. Vo veľkej miere je to bohatá zem, obzvlášť západoeurópska, USA, spoločne s ďalšími tradičnými imigračnými zemami sveta, ako aj niektorými ďalšími ojedinelými bohatými pólmi migračnej atraktivity (napr. Japonsko, zeme Perzského zálivu a pod.), priťahuje pracovných a často aj politických emigrantov na svoje územia. Za hlavné determinanty týchto pohybov je možno považovať hlboké disproporcie v bohatstve jednotlivých oblastí, silu jednotlivých ekonomík i v následnej životnej úrovni daných spoločností, ako aj časté rozdiely v miere demokracie a politickej stabilite zemí.

Tab. č. 6. Prvých 10 krajín sveta podľa počtu migrantov v roku 2000

Krajina	Počet migrantov (mil)	Podiel na úhrne migrantov sveta v %
USA	35,0	20,0
Rusko	13,3	7,6
Nemecko	7,3	4,2
Ukrajina	6,9	4,0
Francúzsko	6,3	3,6
India	6,3	3,6
Kanada	5,8	3,3
Saudská Arábia	5,3	3,0
Austrália	4,7	2,7
Pakistan	4,2	2,4

Zdroj: OECD.

MIGRAČNÁ POLITIKA SR

SR na základe Zmluvy o prístupí uplatňuje na svojom teritóriu princíp voľného pohybu za prácou pre občanov EÚ a EHP. V zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti má občan členského štátu EÚ a jeho rodinný príslušník identickú pozíciu ako občan SR. Zamestnávanie cudzincov z EÚ a EHP na slovenskom trhu práce sa riadi tými istými predpismi ako zamestnávanie slovenských občanov. V našej republike nie sú zavedené pre pracovníkov EÚ žiadne reštrikcie, a SR sa odsúhlasila otvorenie pracovného trhu od 1.05.2005 aj pre občanov Švajčiarka a ich rodinných príslušníkov a od prístupí Bulharska a Rumunska po januári 2006 aj pre Bulharov a Rumunov. V súčasnosti pracuje na Slovensku asi 400 bulharských a rumunských občanov. SR ponúka až 27 tis. voľných pracovných miest, o ktoré slovenské obyvateľstvo nemá záujem. Zamestnávanie občanov EÚ na území SR sa realizuje podľa ustanovení práva Spoločenstva a to nariadenia Rady EHS č. 1612/68 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Spoločenstva. Zamestnávanie cudzinca, ktorý nie je občanom EÚ a je rodinným príslušníkom občana EÚ podlieha ohlasovacej povinnosti na informačnej karte zamestnávateľom. Sledovanie pohybu za prácou sa v SR realizuje na základe informačných kariet. Slobodný pohyb migrantov za prácou – občanov Spoločenstva a ich rodinných príslušníkov sa týka stálych pracovníkov, sezónnych pracovníkov, pracovníkov z prihraničných oblastí a osôb vykonávajúcich činnosť za účelom poskytovania služieb. Teda občania štátov EÚ a EHP nepotrebujú u nás povolenie na zamestnanie. Povolenie na zamestnanie nepotrebujú ani cudzinci s povolením na trvalý pobyt, a tiež zahraničný Slováci. Povolenie však potrebujú cudzinci (mimo štátov EÚ a EHS), ktorí majú len prechodný pobyt za účelom zamestnania alebo inej presne vymedzenej činnosti a pre žiadateľov o azyl. Na udelenie povolenia na zamestnanie ale nie je právny nárok. Povolenie na zamestnanie udelí úrad práce najviac na obdobie jedného roka, pri sezónnom zamestnávaní je to obdobie šesť mesiacov v kalendárnom

sezónnom zamestnávaní je to obdobie šesť mesiacov v kalendárnom roku. Zamestnávateľ, ktorý je uvedený v povolení na zamestnanie, uzavrie s cudzincom pracovnú zmluvu, vznik pracovného pomeru nemôže byť dohodnutý skôr, ako mu cudzinec predloží doklad o povolení na pobyt, ktorý má od policajného úradu. Uvedené sa nevzťahuje na cudzincov zo štátov EÚ a EHP. Zamestnávateľ má podľa zákona povinnosť ohlásiť zamestnávanie cudzinca písomne na informačnej karte, ktorá informuje o vzniku, resp. skončení pracovnoprávneho vzťahu.

V nasledujúcej tabuľke je vyčíslená zahraničná migrácia osôb vyst'ahovaných a prisťahovaných do SR, štatistika je však neúplná, pretože nie všetci emigranti, ktorí majú úmysel vyst'ahovať sa do cudziny, odovzdajú svoje doklady príslušným orgánom polície, resp. ohlásia ukončenie trvalého pobytu obecnému úradu.

Tab. č. 7. Zahraničná migrácia obyvateľstva SR v rokoch 1993–2004

Rok	1993	1994	1995	1996	1998	1999
Prisťahovaní	9 106	4 922	3 055	2 477	2 303	2 052
Vysťahovaní	7 355	154	213	222	572	746
Migračné saldo	1 751	4 768	2 842	2 255	1 713	1 306
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Prisťahovaní	2 072	2 274	2 023	2 312	2 603	4 460
Vysťahovaní	618	811	1 011	1 411	1 194	1 586
Migračné saldo	1 454	1 463	1 012	901	1 409	2 874

Zdroj: ŠÚ SR, Demografická a sociálna štatistika.

SR bola po celé hodnotené obdobie (1993–2004) migračne ziskovou krajinou. Prírastok z evidovaného zahraničného sťahovania v roku 2004 predstavoval takmer 2,9 tisíc osôb (z toho bolo 2 tisíc mužov). Intenzívne migračné prúdy boli teda hlavne medzi SR a ČR. V roku 2004 prisťahovaní z ČR stále reprezentovali 22% všetkých imigrantov, kým vysťahovaní do ČR bolo až 42%. Od vzniku SR až 80-90% všetkých evidovaných prisťahovaných do SR tvorili imigranti z Európy, ale od roku 2002 sa tento podiel znižuje a v roku 2004 dosiahol len 79% (v roku 2004 to bolo 3 536 osôb). Zároveň neustále rastie podiel prisťahovaných z Ázie, keď v roku 2004 dosiahol až 13% (574 osôb) a podiel z Ameriky sa dlhodobo pohybuje okolo 10%. Medzi najvýznamnejšie krajiny podľa počtu cudzincov s povoleným pobytom v SR v ostatných rokoch patria hlavne ČR (v roku 2004 3 583 osôb), Ukrajina (v roku 2004 4007 osôb), Poľsko, Maďarsko, Rusko, Nemecko, Vietnam, Bulharsko, Rakúsko, USA. V prvej skupine sú cudzinci zo susedných krajín s intenzívnymi pracovnými a rodinnými väzbami so SR. Druhú skupinu tvoria cudzinci z niektorých západoeurópskych krajín nielen Nemecka, Rakúska, ale aj Talianska, Veľkej Británie, či Francúzska, dokonca aj z USA (v roku 2004 ich bolo 643 osôb).

Pokiaľ ide o vyst'ahovaných zo SR je to asi 85-88% do Európy, približne 10% do Ameriky. Vo všeobecnosti sa zo Slovenska vyst'ahovalo viac žien ako mužov.

Zo zahraničnej migrácie sa vykazujú zisky zo zahraničného sťahovania a to hlavne v Bratislavskom kraji a najmenšie v Trenčianskom kraji.

Počet vykazovaných cudzincov, ktorí boli oficiálne zamestnávajúci v SR podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny bol v roku 2004 len 2 761 osôb (podľa údajov ŠÚ SR), čo bolo omnoho menej ako predchádzajúce roky. V roku 2005 je registrovaných cudzincov zamestnaných u nás len z krajín EHP cca 2 300 a počet občanov EHP s trvalým pobytom na Slovensku narástol a to na 8 343 (podľa štatistiky Úradu hraničnej a cudzineckej polície). Najviac oficiálne zamestnaných cudzincov bolo z krajín EÚ v roku 2004: ČR (706), Francúzsko (227), Poľsko (316), Rakúsko (103), Taliansko (77), Maďarsko (65), Nemecko (61), Španielsko (35), Dánsko (33), Holandsko (26) a z mimo EÚ: Ukrajina (102), USA (94), Turecko (32), Rusko (44), Kórea (40), ostatné krajiny (158). Uvedené počty odzrkadľujú situáciu na pracovnom trhu SR, kde vidieť že rastie podiel občanov ekonomicky vyspelých krajín Európy, Severnej Ameriky a Ázie, ktorí sú zamestnaní hlavne na vysokokvalifikovaných miestach, reprezentanti firiem, experti, lektori a vedeckí pracovníci. Vysoký počet zamestnaných z Francúzska a Kórei svedčí o investovaní investorov hlavne v automobilovom priemysle. Cudzinci z okolitých štátov ako Poľsko, Ukrajina sú zamestnaní najmä v stavebníctve, poľnohospodárstve, alebo v textilnom, odevnom a obuvníckom priemysle. Nemôžeme však zabudnúť na nelegálne zamestnávanie cudzincov, hlavne ako pomocných robotníkov či už v stavebníctve, priemysle, lesníctve.

Po vstupe SR do EÚ sa otvoril jednotný trh aj pre živnostníkov a podnikateľov. Podnikať na území SR môže väčšina kategórií občanov členských štátov EÚ podľa príslušného zákona. Ku koncu roka 2004 na území SR 2 960 cudzincov z celkového počtu podnikateľov 405 829, z toho 1 111 občanov s inou ako slovenskou štátnou príslušnosťou pochádzalo z EÚ 25. Najvyššie zastúpenie podnikateľov z európskych krajín patrilo ČR, Poľsku a Maďarsku. Najviac podnikateľov bolo mužov vo veku 40-45 a 25-39 roční, podľa krajov to boli Bratislavský kraj, odvetvie „Maloobchod“ okrem motorových vozidiel a motocyklov, oprava tovaru osobnej spotreby a potrieb pre domácnosť, ďalej „Veľkoobchod a sprostredkovanie“, „Iné obchodné služby“ a „Stavebníctvo“.

SR A PROBLÉM „BRAIN DRAIN“ – „ÚNIK MOZGOV“

Výraz únik mozgov – brain drain sa používa od 50 rokov minulého storočia. Pochádza z Veľkej Británie, kde sa v tom čase začal exodus špičkových vedcov za lepšími pracovnými miestami do USA a Kanady. Dnes je to celosvetový fenomén – celosvetový dopyt po vzdelaných a talentovaných osobách ešte znásobila globalizácia. Podľa prameňov Svetovej banky bolo v roku 1990 migrantov s

vysokoškolským vzdelaním 12,5 mil.(29,8%) osôb a v roku 2000 už 20,4 mil. osôb (34,6%), z toho najviac v USA (v roku 2000 až 50,7%), potom v Kanade (13%), v Austrálii, vo Veľkej Británii, v Nemecku a vo Francúzsku.

Podľa odborných odhadov sa situácia v SR každým rokom mení a to v neprospech SR, až okolo 10 tis. vysokoškolsky vzdelaných Slovákov (jedna tretina každoročnej generácie absolventov) odchádza za prácou do zahraničia. Už dnes je únik mozgov vyšší ako z okolitých štátov. Výskumníci zo SAV vypracovali analýzu a ich nedávny výskum prišiel k prekvapujúcim zisteniam, že až 47% z 2 521 opýtaných študentov chce po skončení natrvalo odísť za prácou do cudziny, ďalších 46% pomýšľa na odchod, aby v zahraničí pracovali po určitý čas. Hlavné dôvody sú vidina vyššieho zárobku, spoznať cudziu kultúru a jazyk.

LITERATÚRA

- ŠŤ SR, *Migrácia obyvateľstva 2005*, Demografická štatistika, marec 2006.
Divinský B. [2005], *Zahraničná migrácia v SR*, Nadácia F.E. Sfiglung, Bratislava.
Rievajová E. a kol [2006], *Sociálne zabezpečenie*, Sprint, Bratislava.
Pechová M. a kol [2004], *Sociálna politika – semináre a cvičenia*, Ekonóm, Bratislava.
www.euroactiv.sk.
www.spfa.sk.

Záver

Migrácia pracovnej sily tu stále bola a v budúcnosti bude naďalej pretrvávať. Úzko súvisí so stále existujúcimi rozdielmi medzi jednotlivými štátmi, regiónmi. Tieto rozdiely sa jednoducho vymazať nedajú a stále budú podnecovať pohyb obyvateľstva za prácou do tých oblastí, ktoré sú na tom ekonomicky lepšie a budú ponúkať viac možností. V rámci Európy bude migrácia určite napomáhať stále prehlbujúca sa integrácia vo vnútri EÚ, a to nielen hospodárska, ale aj spoločenská a kultúrna. Existuje mnoho názorov ekonómov, ktorí argumentujú pozitívami migrácie, ba dokonca poukazujú na nevyhnutnosť ešte väčšieho a permanentného prílevu pracovných síl. Aby sa zachovala vyváženosť pomeru pracujúcich a dôchodcov, potrebovalo by mnohé vyspelé štáty EÚ niekoľko miliónové prílivy migrantov. V súčasnej Európe je migrácia obyvateľstva významnou zložkou demografického vývoja.

Demography and Migration in Slovak Republic

Summary

The paper presents migration of foreigners within the EEC and the impact of this on the Slovak Republic. It focuses on the explanation of a term „migration“, its causes, advantages and disadvantages. On its territory, the Slovak Republic complies with the principle of labour free movement with regards to the EU and EEC citizens. In this article, there is a deep analysis of the migration issue in the Slovak Republic, statistics describing emigrates and immigrates, as well as foreigners who are employed in the Slovak Republic and those who run their own businesses in there. A special attention is also drawn towards the 'brain drain' issue which is becoming increasingly important in the Slovak Republic.

Demografia i migracje w Republice Słowacji

Streszczenie

Opracowanie dotyczy migracji obcokrajowców na obszarze Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i jej wpływu na sytuację na Słowacji. Skoncentrowano się na wyjaśnieniu terminu „migracja”, jej przyczynach, korzyściach i zagrożeniach. Republika Słowacji na swoim obszarze przestrzega zasady wolnego przepływu siły roboczej dla obywateli Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. W opracowaniu przeanalizowano migracje w Republice Słowacji, statystyki opisujące emigrację i imigrację oraz zatrudnienie obcokrajowców na Słowacji, jak i prowadzenie przez nich działalności gospodarczej na terenie kraju. Zwrócono również uwagę na kwestię „drenażu mózgow”, która staje się poważnym problemem w Republice Słowacji.